

העסק נידון מראש לפשיטת-רגל.

גרוטאות הופכות לזהב

אחרי אותה השיחה בין מנור ופלקר ביץ, אירגן שלמה פלקוביץ באמת שר תפוח. נכנסו אליה בעלי בתי-החרושת התל-אביביים ליברנט (ליבסקס), בית-חרושת ל צמרגפן) וגויבץ. לשם ייצוג צורף גם חברי-כנסת אחד — שלמה פרלשטיין, 16 ברישית הליברלים.

כיסוד העיקרי של השותפות שימשו אותן מכוונות ישנות שהיו מאוחסנות בשבדיה. השותף השני הוא אמריקאי — חברה המיוצגת על-ידי צורף-הדין אלברט לויין. היא הכניסה את חלקה במיטב המטבע, ו יצאה מכל העניין בהפסד רב. העסק שפל במיוחד, מכיוון שהחברה מורכבת מבעלי-מלאכה יהודיים וערבים — חייטים, חננאים, ספרים — שרצו להשקיע את הסכונותיהם באיזשהו מיפעל המביא רווחים וערבים. עכשו הם בעלי מניות, שערךן אינו עולה בהרבה על ערך הנייר עליו הן מוד-פסות.

שני המוסדות

לשכת-העבודה בקרית-גת (בתחתית התמונה) קיבלה תגבורת של מובי-טלים — 65 פועלי מפעל לכיש (בחלק העליון של התמונה), שחלקו

רה החליטה לשגר לישראל את נציגה — גרטרו לויין. כבר אחרי כמה חודשים תפי-כה גרטרו, שכל העסק עומד על כרעי תרי-נגולת, וקודם כל דרשה לפטר את פלקו-ביץ מהנהלת המפעל. על פלקוביץ נאסר או להיכנס לבית-החרושת. אחרי חצי שנה חזרה גרטרו לויין ל-אמריקה, מסרה דו"ח מדוייק על הנעשה. החברה האמריקאית החלה בהתקפה על משי-

שלמה פלקוביץ, גבר נאה (28), היה מע-דיף שלא יכתבו על העניין בכלל. אבל אם כבר, אז הוא ילשין. הוא מביא סיפור, איך נסע לארצות-הב-רית, ושם ביקש ממנו נשיא החברה של בעלי-המלאכה להעסיק בישראל את אחותו, גרטרו לויין. ובכן, העסקתי אותה במפע-לי לכיש. אבל האשה התחילה להתערב יותר מדי. אז הוא איים עליה שיעזוב את משי-

תשע משהיות אחרות. בין השאר: בית-החרושת של גימי לוי בנצרת, וכותנה ב-הדריי-וסף, בה נעשו כל מיני מעשי-רמאות. שנית: כדי להפעיל את המטחיה בנצרת על בסיס ריוחי, צריך לבנות אותה מחדש. כלומר, מיליונים בוזבו לשווא. בית-החרו-שת עובד בינתיים בתוקף צו ממשלתי, אבל כל חודש נוסף מצריך מאות אלפי לירות נוספות.

בקהרית גת?

ואילו השותפים הישראליים? מה הרחיחו הם? אמר מומחה, יצרן בענף הטקסטיל: "כל אחד מהשותפים הישראליים הוא גם בעל בית-חרושת בתל-אביב. את הכותנה בקרית-גת ייצרו קודם כל לצממם. באיזה תנאים? פלקוביץ לא יעשה עחל לפלקוביץ, אתה יכול להיות שקט לגמרי."

הסביר מומחה במסחר, מענף אחר לומרי: "תאר לעצמך שאתה רוצה להביא מ-שבדיה גרוטאות, במקום מכוונות. אתה מו-דיע שהמכוונות צריכות לעלות 600 אלף לירות. הבנק פותח לך אשראי בדולרים על סכום זה. או עדיין — לפי 1.80 ל"י ל-דולר. אתה קונה שם את הגרוטאות ב-50 אלף דולר. נשארים לך בחוץ-לארץ 550 אלף לירות בדולרים. אתה מביא אותם חזרה, במחיר 2.60 ל"י לדולר. כלומר, על כל דולר הרווחת 80 אגורות. רווח נקי — 245 אלף ל"י פשוט?"

מפני שהאשה התערבה

רור. לגמרי פשוט. אבל זה עוד לא הכל. למשל, שאלה למר פלקוביץ: "מר פלקוביץ, מדוע עזבת את המפעל?"

רת המנהל. מכיוון שזה לא עזר, עזב. "בסדר, עזבת את משרת המנהל, אבל שותף עדיין נשארת?" לא, גם אינו שותף עוד. אחרי שהתפטר מן ההנהלה, קיבל מכתב מהפירמה שה-מניות שלו מבוטלות. "מבוטלות? באיזה סכום?" "הערך הנומינלי של המניות שלי היה 110 אלף לירות. אבל שילמתי רק 98 אלף." "ובכן, אפשר לבטל מניות בסכום של 96 אלף לירות?"

"לפי התקנון זה מותר, אם לא משלמים לפי הורישת את הסכום החסר." "ולך לא השתלם לשלם 12 אלף לירות, כדי להציל 110?" "לא השתלם. לפעמים זה לא משתלם."

או ש — או ש

לפעמים זה באמת לא משתלם. אלא שבמציאות נראה כל העניין אחרת ל-גמרי. במציאות הגיעה בשנת 1960 לשותף ה-אמריקאי שמועה כאילו לא הכל מסתדר על הצד הטוב ביותר במפעל קרית-גת. החב-

רד המסחר והתעשייה. השר פנחס ספיר קרא אליו את פלקוביץ והשותפים, והודיע להם בתוקף: "או שתחזרו מרצון על חלקכם במפעל בקרית-גת, או ש...". מכיוון שה"או" השני היה מובן לגמרי, היה כראי לחתר.

שקט, שקט, שקט

עניין סודר בשקט, לשיעור רצונם של כל הצדדים. אבל האם באמת סודר העניין, וכל אחד יכול היה להיות שבע-רצון מסיודור זה? לפי התוכנית הראשונה היה ההון העצמי של מיפעל קרית-גת צריך להגיע לסכום של 1,200 אלף לירות. הממשלה היתה צריכה להשקיע בזה שלושה מיליון לירות. במצי-אות מגיעה כיום השקעת הממשלה לסכום של 9.5 מיליון לירות, ואילו שותו המעשי של המפעל הוא, כיום, שלושה מיליון בסך הכל.

שווי זה אין פירושו שאפשר לקנותו ב-סכום זה. אין קונים לבית-החרושת. קודם כל, מפני שמשרד המסחר והתעשייה רוצה למכור עתה לא רק את המטחיה הזאת, אלא

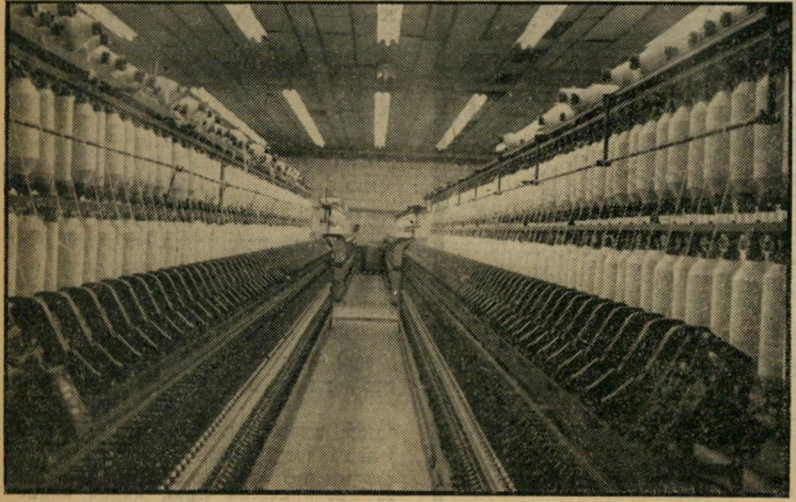
עניין בית-החרושת בקרית-גת זהה למע-שה לעניין בית-החרושת של גימי לוי. ה-הבדל הוא בכך שלהרפתקה בקרית-גת לא נתן איש פירסום. להיפך: מחזיקים אותו בסודי סודות. אפילו השבוע סירבו אנשי משרד המסחר והתעשייה בתוקף לענות ל-שאלות בעניין זה.

מדוע? מדוע סידרו את העניין בשקט, ולא פתחו אפילו בחקירה נגד פלקוביץ וה-שותפים?

כיצד זה קרה שפלוקוביץ הצליח להביא ארצה מכוונות ישנות, בשעה שקיים חוק האוסר זאת בפירוש? ואם לא נתנו היתר-כזה, כיצד עבר המיטען העצום הזה של גרוטאות את ביקורת המכס?

מי במשרד המסחר והתעשייה בדק את מצב המכוונות בנמן ההרכבה בקרית-גת? ואם לא נבדק הדבר בשעתו — הרי מאז ביקרו אנשים מהמשרד לא פעם בבית-החרושת, וראו מכוונות עם לוחיות בולטות שנשארו תאריכים מלפני כמה עשרות שנים? מדוע שתקו? מדוע רק התערבות אמריקאית הקימה שערוויה? וכמה עלתה השתקיה?

משרד המסחר והתעשייה היה מעדיף לא לענות על כל השאלות.

המכוונות הטובות ניקנו בכפי הממשלה, ראיות לשימוש. מכוונות אלה עובדות כיום, מאחר והמכוונות שהובאו ב-כפי "המשקיעים" נמצאו בלתי ראיות. אך המכוונות הטובות אינן מספיקות לקיום המיפעל.

הן המכוונות שהובאו משבדיה, בתור "הש-קעה" של הבעלים הישראליים, שקנו אותן למרות שלא היו אלא גרוטאות. מכוונות אלה לא עבדו אף לא יום אחד, מכוסות עתה בנייר.